

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

УДК 378.147:81'27(4ЄС)(045)
<https://doi.org/10.28925/2312-5829/2025.4.8>

Лариса КУПЧИК,

к.пед.н., доцент, доцент кафедри іноземних мов,
Національний університет водного господарства та при-
родокористування,
вул. Соборна, 11, 33028, м. Рівне, Україна

<https://orcid.org/0000-0002-8544-0931>

l.y.kupchyk@nuwm.edu.ua

Альона ЛІТВІНЧУК,

к.пед.н., доцент, доцент кафедри іноземних мов,
Національний університет водного господарства та при-
родокористування,
вул. Соборна, 11, 33028, м. Рівне, Україна

<https://orcid.org/0000-0002-0794-5379>

a.t.litvinchuk@nuwm.edu.ua

МОВНА ПОЛІТИКА ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ КРАЇН ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ЯК ІНСТРУМЕНТ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ

У статті здійснено аналіз мовної політики закладів вищої освіти країн Європейського Союзу (ЄС) у контексті процесів інтернаціоналізації, що розглядається як інтеграція інтернаціонального, міжкультурного й глобального виміру у цілі, функції та надання освітніх послуг. Методологічну основу дослідження становлять концепції J. Knight, H. de Wit, R. Villares, а також нормативно-правові акти ЄС. У статті застосовано методи системного, порівняльного та дискурсивного аналізу для з'ясування взаємозв'язку між мовною політикою, інтернаціоналізацією та якістю вищої освіти. Встановлено, що мовна політика є ключовим інструментом реалізації стратегії інтернаціоналізації, адже визначає мови викладання, комунікації, адміністрування, міжнародних програм і забезпечення мовної підтримки учасників освітнього процесу. Аналіз досвіду країн Європейського Союзу (ЄС) (Іспанії, Нідерландів, Італії) показує, що розвиток англomовних програм, політика підтримки багатомовності та формування мовної компетентності персоналу й студентів є визначальними напрямками мовної політики університетів. Водночас акцентовано на ризиках домінування англійської мови, що може призвести до зниження статусу національних мов і втрати мовної ідентичності. У роботі окреслено такі основні функції мовної політики: забезпечення доступності освіти для іноземних студентів, підтримка мобільності та міжнародної співпраці, формування позитивного іміджу університету як глобально орієнтованого закладу вищої освіти (ЗВО), а також сприяння багатомовності й міжкультурній взаємодії. Обґрунтовано, що ефективна мовна політика сприяє підвищенню конкурентоспроможності ЗВО, покращує якість освітніх і наукових процесів, розширює можливості академічної мобільності та сприяє соціальній інклюзії. У висновках підкреслено, що виважена мовна політика ЗВО ЄС повинна поєднувати глобальні та локальні цінності, забезпечуючи баланс між інтернаціоналізацією та збереженням національної мовної ідентичності. Вона має бути інтегрованою у стратегічні документи університетів, супроводжуватися належними ресурсами, мовною підтримкою та системним моніторингом результатів. Мовна політика розглядається не лише як інструмент регулювання, а як ката- лізатор глобальної відкритості, академічної якості та сталого розвитку університетів.

Ключові слова: англomовне викладання, багатомовність, Європейський Союз, інтернаціоналізація вищої освіти, мовна політика, стратегія університету.

Вступ. У сучасному глобалізованому освітньому просторі заклади вищої освіти (ЗВО) стикаються з численними викликами: зростанням мобільності студентів і науковців, розширенням міжнародних академічних та наукових зв'язків, участю у міжнародних наукових та освітніх проєктах, посиленням конкуренції за таланти, а також необхідністю забезпечення високого рівня мовної компетентності та міжкультурної комунікації. У цих умовах мовна політика університетів набуває стратегічного значення, адже вона визначає не лише мовні пріоритети у навчальному процесі, але й формує академічну ідентичність закладу, його привабливість для іноземних студентів та партнерів. У країнах Європейського Союзу (ЄС) мовна політика ЗВО розглядається як один із ключових інструментів інтернаціоналізації – процесу, що передбачає інтеграцію міжнародного виміру у навчання, академічну мобільність і міжнародні партнерства, наукові дослідження, грантову діяльність та адміністративне управління університетом.

Важливими аспектами реалізації мовної політики є вибір мови або мов викладання, розроблення багатомовних освітніх програм, впровадження англомовних курсів, коли англійська мова є мовою міжнародної академічної та наукової комунікації, а також заходи щодо збереження та підтримки національних і регіональних мов. Баланс між розширенням англомовного простору та збереженням мовного різноманіття є ключовим питанням сучасної європейської освітньої політики. Саме мовна політика є інструментом, за допомогою якого університети визначають свої пріоритети у розвитку міжкультурної компетентності, академічної мобільності, формують стратегії інтернаціоналізації та конкурентоспроможності, а також формують умови для рівноправного доступу студентів різних мовних спільнот до якісної освіти. Таким чином, мовна політика європейських ЗВО виступає не лише адміністративним чи академічним механізмом, а й важливим інструментом культурної дипломатії, інтеграції та сталого розвитку європейського освітнього простору.

Мета дослідження полягає в аналізі мовної політики ЗВО країн Європейського Союзу, яка виступає інструментом реалізації стратегії інтернаціоналізації, визначенні її основних цілей, стратегій, переваг, ризиків та сучасних тенденцій розвитку.

Методологія. У процесі дослідження здійснено аналіз наукових джерел і нормативних документів ЄС, а також звітів і аналітичних оглядів Європейської комісії, Європейського

парламенту та окремих університетів. Застосовано порівняльно-аналітичний метод для вивчення досвіду впровадження мовної політики у країнах ЄС (Нідерланди, Іспанія, Італія), що дало змогу виокремити спільні тенденції, відмінності та особливості регулювання мовного питання в умовах інтернаціоналізації. Особливу увагу зосереджено на кейс-аналізі Нідерландів як прикладу інтенсивної англізації вищої освіти, що дозволило виявити як позитивні, так і проблемні наслідки активного використання англійської як мови викладання. Для розкриття теоретичних засад дослідження використано метод контент-аналізу наукових джерел, який уможливив систематизацію підходів до трактування понять *інтернаціоналізація*, *мовна політика* та окреслення їхньої ролі у розвитку університетської освіти. Крім того, застосування структурно-функціонального методу дозволило дослідити мовну політику як інституційний механізм управління комунікативними практиками у ЗВО, виявити її основні функції та визначити її зв'язок із процесами інтернаціоналізації.

Аналіз останніх досліджень Упродовж останніх десятиліть значна когорта науковців як вітчизняного, так і зарубіжного простору зосередила увагу на питанні інтернаціоналізації вищої освіти. Так, з огляду на широкий вектор тлумачень поняття *інтернаціоналізація вищої освіти*, у праці О. Снітовської (2024) представлено структурний аналіз його трактування у науково-педагогічному дискурсі; Ю. Заячук (2020) проаналізувала феномен інтернаціоналізації як складової діяльності університету з позицій політик, програм і стратегій, які використовуються на різних її рівнях – наднаціональному, континентальному, національному, інституційному та індивідуальному. В. Сліпенко (2023) окреслила особливості формування мовної політики закладів освіти ЄС на різних рівнях, що здійснюється під впливом рекомендацій загальноєвропейських інституцій та з урахуванням локальних особливостей. У наукових розвідках зарубіжних дослідників сфокусовано увагу на особливостях формування мовної політики ЗВО європейських країн як англомовного (Bonacina-Pugh et al., 2022), так і неангломовного простору (Gerritsen, 2024; Pradita, Arimi, 2025). У дослідженні Л. Купчик та А. Літвінчук (2022) розкрито розвиток пропозиції англомовних освітніх програм у ЗВО неангломовного простору ЄС. У науковій розвідці R. Villares (2025) проаналізовано роль документів, які регламентують мовну політику ЗВО Іспанії з позицій поширення англомовних програм, з одного боку, та популяризація мультилінгвізму – з іншого.

Виклад основного матеріалу. Канадський учений J. Knight детермінує *інтернаціоналізацію* «на національному, секторальному чи інституційному рівні як процес інтеграції інтернаціонального, міжкультурного чи глобального виміру у ціль, функції чи надання вищої освіти» (Knight, 2004, с. 11). У звіті європейського парламенту знаходимо ширше визначення терміна, згідно з яким – це «процес інтеграції інтернаціонального, міжкультурного чи глобального виміру у ціль, функції чи надання освітніх послуг задля підвищення якості освіти і досліджень для усіх студентів та персоналу і здійснення значимого внеску у суспільство» (de Wit et al., 2015, с. 29).

Інтернаціоналізацію розглядають як центральний компонент академічної діяльності та стратегічну ціль закладів вищої освіти, що відіграє вирішальну роль у забезпеченні їхнього динамічного й сталого розвитку в XXI столітті. Водночас вона виступає потужним чинником змін, який стимулює формування нових моделей управління, організації освітнього процесу та навіть переосмислення місії університетів у глобальному контексті (Rumbley, 2012). О. Снітовська зауважує, що «інтернаціоналізація стосується взаємодії не стільки держав, скільки культур та відносин на глобальному і локальному рівнях» (Снітовська, 2024, с. 87).

Університети, метою яких є підвищити свою видимість, конкурентоздатність і привабливість для іноземних студентів та дослідників, розвивають інтернаціоналізацію як стратегію. Стратегії інтернаціоналізації уже впродовж десятиліття впливають на ЗВО неангломовного простору, зокрема і в контексті формування їхньої мовної політики щодо збереження державної мови чи використання мов міжнародного спілкування (Pradita, Arimi, 2025). Британські науковці трактують *мовну політику* як «багаторівневий соціальний і дискурсивний процес, що охоплює взаємопов'язані тексти, дискурси та практики» (Bonacina-Pugh et al., 2022, с. 1107). В основу тлумачення покладено триєдине концептуальне бачення, за яким мовна політика – це *текст*, що є письмовим артефактом, який регулює використання мови, а тексти є продуктами дискурсу, що виступає однією з форм соціальної дії. Мовна політика як *дискурс* створює знання та смисли у певному контексті й перебуває у діалектичному взаємозв'язку із соціальним середовищем. Мовна політика як *практика* стосується сукупності наявних інтеракційних норм, які впливають на здійснення та інтерпретацію актів мовного вибору.

Аналізуючи процес інтернаціоналізації іспанських ЗВО, R. Villares (2019) виокремила

такі стратегічні напрями їхньої мовної політики: мовна підготовка, мовне регулювання, мовна акредитація та заходи підтримки. Виявлено, що більшість документів стосуються мовної підготовки та спрямовані на підвищення мовної компетентності членів університетської спільноти через мовні курси та інтеграцію інноваційних методик. Останні адресовані викладацькому складу з метою створення можливостей для оволодіння педагогічними технологіями та методами, які дозволяють адаптувати зміст і комунікативні стилі для ефективного викладання іноземною мовою. Мовне регулювання стосується концепції «лінгвістичної безпеки», завданням якої є інформувати про мовні ініціативи, які реалізуються в університеті, та ознайомлювати членів університетської спільноти з особливостями використання мови в певних контекстах. Результати корпусного аналізу встановили пряму взаємозалежність між мовною компетентністю та вимогами до мови, оскільки необхідний рівень володіння мовою залежав від цілі та цільової групи. Від студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти очікувалося, наприклад, досягнення щонайменше рівня B1 згідно із Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти для отримання диплома; від викладачів, які прагнули викладати англійською мовою (EMI – English-Medium Instruction), – рівня B2–C1; студенти, які бажали навчатися за білінгвальними програмами, мали досягнути щонайменше рівня B2 для вступу; а адміністративний персонал, що працює у сферах, пов'язаних із міжнародними відносинами, або прагне кар'єрного підвищення, мав продемонструвати рівень B2 з англійської мови. Щодо заходів підтримки, то у документах вони розглядалися як необхідний елемент реалізації мовної політики ЗВО і включали як стимули (фінансові винагороди, кар'єрне просування, можливість участі у програмах мобільності та курсах), так і створення мовних сервісних підрозділів у структурі ЗВО, які пропонували онлайн-ресурси з вивчення мов, послуги перекладу та редагування академічних текстів, а також сприяли створенню навчальних матеріалів іноземною мовою.

На думку сучасних науковців, інтернаціоналізація вищої освіти охоплює не лише мобільність, а й розвиток глобальних компетентностей та міжкультурного розуміння, що посилює потребу розглядати мову й культуру не просто як допоміжну інфраструктуру, а як самостійні компетентнісні сфери (Kjellgren et al., 2025, с. 346). Тому, мовна політика – це системне керування вибором мови або мов, що

використовуються у ЗВО, а саме: мова викладання, мова адміністрування, мова міжнародних програм, політика підтримки державної мови, політика використання англійської мови як мови викладання тощо. У контексті інтернаціоналізації мовна політика, таким чином, спрямована на виконання таких функцій:

- забезпечення доступності ЗВО для іноземних студентів і дослідників (через, наприклад, англомовні програми);
- підтримка міжнародної мобільності та співпраці;
- відображення іміджу університету як відкритого та глобально орієнтованого ЗВО;
- сприяння багатомовності, міжкультурному сприйняттю та мультикультурному середовищу.

Водночас, мовна політика має враховувати національні чи регіональні мовні контексти, питання соціальної інтеграції, мовної справедливості та доступу.

У контексті країн ЄС варто звернути увагу на декілька ключових положень. По-перше, мовна політика ЄС заснована на принципі поваги до мовної та культурної різноманітності, що передбачено статтею 3 Договору про Європейський Союз (Treaty on European Union, 2016), де зазначено, що Союз має поважати «його багате культурне і мовне різноманіття» (European Union, 2016). Стаття 165(2) Договору про функціонування Європейського Союзу (Treaty of Functioning of the European Union) зазначає, що діяльність Союзу має бути спрямована на «розвиток європейського виміру в освіті, зокрема через викладання і поширення мов держав-членів» (European Union, 2016). Ці договори постулюють політику багатомовності, що відображено у Рекомендаціях Ради Європи про навчання і вивчення мов (Council Recommendation on a comprehensive approach to the teaching and learning of languages, 2019), які окреслюють цілі шкільної мовної освіти і передбачають, що до завершення старшої ланки середньої освіти (upper secondary) кожен учень повинен оволодіти мовою навчання та двома іншими мовами (European Union, 2019). Таким чином, знання трьох іноземних мов випускниками шкіл у країнах ЄС уможливорює формування мовної політики ЗВО шляхом інтеграції транснаціональних цілей і національних та інституційних рішень в рамках реалізації стратегії інтернаціоналізації ЗВО.

Однією з центральних цілей інтернаціоналізації є залучення студентів, науковців і викладачів з інших країн. Для цього університети започатковують англомовні освітньо-професійні програми, впроваджують викладання окремих фахових дисциплін англійсь-

кою мовою, співпрацюють із закладами за кордоном (Купчик, Літвінчук, 2022). Такі передумови дозволяють іноземцям інтегруватися в освітній чи робочий процес незалежно від рівня володіння місцевою мовою. Таким чином, мовна політика ЗВО виступає інструментом «відкритих дверей» для іноземних громадян.

Крім цього, мовна політика сприяє мобільності студентів і викладачів в межах ЄС (наприклад, через програму Erasmus+) та за його межами. Якщо ЗВО має чітку політику щодо мов викладання та підтримки іноземних учасників (наприклад, мовні курси, інтенсиви, мовна підтримка, менторство), це покращує умови для розвитку міжнародної співпраці, започаткування спільних освітньо-професійних програм, подвійних дипломів тощо.

Метою внутрішньої мовної політики є забезпечення високої якості освітньо-наукового процесу, а англійська мова слугує інструментом інтегрування результатів наукових розвідок у зміст освітніх компонент, використання інформаційний і навчальних ресурс на відкритих освітніх платформах, залучення зарубіжних викладачів, посилення публікаційної активності англійською мовою, що підвищує видимість університету в міжнародному науковому середовищі. Також політика підтримки мовної адаптації студентів сприяє отриманню кращих академічних результатів і зменшенню мовних бар'єрів.

Тим не менше, хоч англомовні програми часто асоціюються з інтернаціоналізацією і пропонують ряд видимих переваг, окреслених вище, інтернаціоналізація може спричинити розвиток англомовної монополії. Згідно зі статистичними даними, кількість англомовних програм у системі вищої освіти ЄС зросла надзвичайно динамічно: від 725 у 2001 році до 8089 у 2013 році, що свідчить про більш ніж десятикратне зростання, а у 2023–2024 навчальному році їхня кількість досягла вже 24043, тобто збільшилася ще утричі порівняно з 2013 роком (Wingrove et al., 2025). Викладання англійською є більш притаманним для другого (магістерського) рівня вищої освіти; і найбільшою популярністю користуються такі освітні програми: «Бізнес та адміністрування», «Інженерія та технології», «Комп'ютерні науки та інформаційні технології» (Wingrove et al., 2025). У розрізі окремих країн варто виокремити досвід Італії, де у 2015 році 85% ЗВО пропонували англомовні освітні програми (Broggini, Costa, 2017).

Яскравим прикладом інтенсивної англізації вищої освіти є Нідерланди, які разом зі

скандинавськими країнами посідають провідні позиції за кількістю англomовних програм. У 2021–2022 навчальному році 76% магістерських і 29% бакалаврських програм викладалися виключно англійською. Така тенденція зумовлена державним курсом на інтернаціоналізацію та прагненням університетів залучати іноземних студентів, які сплачують значно вищу плату за навчання. Наприклад, в Утрехтському університеті (Нідерланди) іноземці сплачують в 11–12 разів більше, ніж місцеві студенти. Збільшення кількості англomовних програм підвищує міжнародну привабливість університетів і підвищує їхні рейтинги, так як кількість іноземних студентів у ЗВО зросла з 33000 у 2005 році до 115000 у 2021–2022 навчальному році. (Gerritsen, 2024).

Однак разом із перевагами, як-от підвищення рівня володіння англійською мовою, посилення міжкультурної взаємодії та покращення підготовки до глобального громадянства, виявлено й суттєві недоліки. Нідерландські студенти скаржаться на нижчий рівень розуміння лекцій англійською, труднощі з професійною термінологією та мовної атриції. Це спровокувало суспільну дискусію й призвело до судової справи, ініційованої асоціацією *Beter Onderwijs Nederland*, яка звинуватила університети у порушенні мовного законодавства, хоч суд і визнав англomовне навчання виправданим. Міністр освіти Р.Дейкграф у 2023 році наголосив у відповіді на необхідності збереження нідерландської як основної мови навчання, обов'язковому її вивченні іноземними студентами та викладачами (до рівня C2) і використанні двомовності лише за потреби. Він підкреслив, що англійська мова має залишатися важливим, але не домінантним інструментом академічної комунікації (Gerritsen, 2024).

Приклад Нідерландів чітко демонструє необхідність підтримки мовного балансу з метою уникнення «потенційної втрати культурної специфічності» в процесі реалізації освітньої програми (Kjellgren et al., 2025, с. 346). Саме мовна політика виступає механізмом знаходження цього балансу. ЗВО можуть формалізувати її через документ, який окреслює принципи, мови викладання, мову адміністрування, політику щодо міжнародних програм, вимоги до знання мови студентами та викладачами.

Обговорення. Під час формування мовної політики ЗВО повинні враховувати такі виклики:

- Проблема домінування англійської мови, адже хоч англomовні програми і сприя-

ють інтернаціоналізації, існує ризик маргіналізації місцевих мов, мовної атриції чи створення мовної монокультури, що може призвести до зниження кількості освітніх програм державними мовами і мовної нерівності.

- Баланс між інтернаціоналізацією і місцевою мовною ідентичністю, оскільки приваблюючи іноземців, ЗВО мають зберігати зв'язок із місцевим середовищем.

- Наявність ресурсів та відповідної інфраструктури, так як викладання англійською мовою потребує підготовки викладачів, переклад матеріалів, мовної підтримки, що є фінансово та логістично затратним процесом.

- Якісну мовну підготовку студентів і викладачів, адже якщо програма англomовна, студенти можуть не володіти академічною англійською на необхідному рівні, що впливає на якість навчання.

- Мовну інтеграцію та соціальну інклюзію, так як в іноземних студентів можуть виникати мовні бар'єри у соціальному середовищі чи в адаптації до місцевої культури, що може викликати труднощі під час пошуку роботи на місцевому ринку праці.

Як бачимо, мовна політика є каталізатором інтернаціоналізації, адже започаткування англomовних програм дозволяє збільшити кількість іноземних студентів, покращити міжнародну мобільність, отримати доступ до сучасних знань, підвищити публікаційну активність, розширити мережу університетів-партнерів. Однак, вважаємо, що задля підвищення ефективності необхідним є чітке стратегічне планування (мовна політика, інтегрована до стратегії ЗВО), виділення ресурсів (підготовка викладачів, переклад матеріалів, мовна підтримка), підтримка якості навчання; врахування контексту (державна мова / офіційні мови країни, потреби студентів, соціокультурний фон).

Висновки. Мовна політика ЗВО в країнах ЄС є важливим та багатовимірним інструментом інтернаціоналізації. Вона включає стратегічні рішення про мови викладання, підтримку міжнародних студентів і викладачів, розвиток англomовних програм, з одного боку, і підтримку багатомовності та місцевої мовної ідентичності, з іншого. Успішна мовна політика ЗВО може підвищити його міжнародну привабливість, посилити рівень академічної мобільності і грантової активності, сприяти якісним навчальним і дослідницьким процесам, формувати більш інклюзивне та міжкультурне середовище.

Однак існує і ряд викликів для мовної політики: визначення балансу між англійською і місцевими мовами, наявність відповідного

рівня мовної/іншомовної компетентності студентів і викладачів, ресурсів і фінансування, створення умов для соціальної інтеграції. Країни ЄС і ЗВО, зокрема, мають на меті не лише збільшити кількість іноземних студентів чи англомовних програм, але й зробити цей процес якісним, прозорим і стійким.

Університетам рекомендовано інтегрувати мовну політику в стратегічні документи, розробити чітку внутрішню політику використання мов, підтримувати багатомовність, забезпечити ресурси та мовну підтримку, проводити моніторинг та адаптацію. Таким чином, мовна політика стане не просто процедурним елементом, а каталізатором інтернаціоналізації, що сприятиме розвитку університету з позицій глобальності, відкритості та якості.

Перспективи подальших досліджень. Подальші дослідження доцільно спрямувати на поглиблений аналіз механізмів реалізації мовної політики на інституційному рівні університетів різних країн ЄС, зокрема в контексті співвідношення між англомовними освітніми програмами та офіційною/ими мовою/ами. Важливим напрямом подальших наукових пошуків може стати дослідження впливу мовної політики на якість академічної комунікації, інклюзію іноземних студентів та розвиток міжкультурної компетентності викладачів і студентів. Окремої уваги потребує аналіз цифрових інструментів підтримки багатомовності у вищій освіті (зокрема, через використання штучного інтелекту та машинного перекладу) і визначення їхнього потенціалу для сталого розвитку університетів у глобалізованому освітньому просторі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Заячук Ю. Інтернаціоналізація як складова діяльності університету та її роль у сучасній динаміці вищої освіти. Український педагогічний журнал. 2020. №4. С. 34–44. <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2020-4-34-44>
2. Купчик Л.Є., Літвінчук А.Т. Англійська мова як засіб викладання у вищій школі: європейський контекст. Молодь і ринок. 2022. № 9–10(207–208). С.119–122. <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2022.271021>
3. Сліпенко В.О. Особливості мовної освітньої політики країн Європейського Союзу. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота». 2023. Випуск 1 (52). С. 202–205. <https://doi.org/10.24144/2524-0609.2023.52.202-205>
4. Снітовська О. Поняття «інтернаціоналізація вищої освіти» в науково-педагогічному дискурсі. Людинознавчі студії. Серія «Педагогіка». 2024. 50. 81–89. <https://doi.org/10.24919/2413-2039.18/50.11>
5. Bonacina-Pugh, F., Barakos, E. & Chen, Q. Language policy in the internationalisation of Higher Education in Anglophone countries: The interplay between language policy as 'text', 'discourse' and 'practice'. Applied Linguistics Review. 2022. 13(6). 1103–1125. <https://doi.org/10.1515/applirev-2019-0148>
6. Broggin, S., Costa, F. A survey of English-medium instruction in Italian higher education: An updated perspective from 2012 to 2015. Journal of Immersion and Content-Based Language Education. 2017. 5. 238–64. <https://doi.org/10.1075/jicb.5.2.04bro>
7. de Wit, H., Hunter, F., Howard, L., Eggen-Polak, E. (eds.). Internationalisation of higher education. Directorate-General for Internal Policies, European Parliament. Brussels, 2015. [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2015/540370/IPOL_STU\(2015\)540370_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2015/540370/IPOL_STU(2015)540370_EN.pdf)
8. European Union. Consolidated versions of the Treaty on European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union Protocols Annexes to the Treaty on the Functioning of the European Union Declarations annexed to the Final Act of the Intergovernmental Conference which adopted the Treaty of Lisbon, signed on 13 December 2007 Tables of equivalences. Brussels, 2016. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:12016ME/TXT>
9. European Union. Council Recommendation of 22 May 2019 on a comprehensive approach to the teaching and learning of languages. Brussels, 2019. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=oj:JOC_2019_189_R_0003
10. Gerritsen, M. English in Dutch-speaking Europe: Features, competence, domains and status. World Englishes. 2024. 43(2). 284–300. <https://doi.org/10.1111/weng.12648>
11. Kjellgren, B., Corino, E., Szabó, T. P. Multilingualism, multiculturalism and global competence in European higher education: Introducing the Terms of Reference for a new topical group within FOREU4ALL. European Journal of Language Policy. 2025. 17(2). 345–357. <https://doi.org/10.3828/ejlp.2025.18>

12. Knight, J. Internationalization remodelled: Definition, approaches, and rationales. *Journal of Studies in International Education*. 2004. 8 (1). 5-31. <https://doi.org/10.1177/1028315303260832>
13. Pradita, I., Arimi, S. Language policy and linguistic landscapes in the internationalization of a non-Anglophone university. *Journal of Applied Research in Higher Education*. 2025. Vol. 17. No. 5. Pp. 2051–2064. <https://doi.org/10.1108/JARHE-11-2023-0510>
14. Rumbley, L. E., Altbach, P. G., Reisberg, L. Internationalization within the Higher Education Context. In D. K. Deardorff, H. De Wit, J. D. Heyl, & T. Adams (Eds.), *The SAGE Handbook of International Higher Education* (pp. 3-26). SAGE Publications Inc., 2012. <https://doi.org/10.4135/9781452218397.n1>
15. Villares, R. The role of language policy documents in the internationalisation of multilingual higher education: An exploratory corpus-based study. *Languages*. 2019. 4(3). 56. <https://doi.org/10.3390/languages4030056>
16. Wingrove, P., Zuaro, B., Yuksel, D., Nao, M., Hultgren, A. K. English-medium instruction in European higher education: Measurement validity and the state of play in 2023/2024. *Applied Linguistics*. 2025. amaf020. <https://doi.org/10.1093/applin/amaf020>

REFERENCES

- Zaiachuk Yu. (2020). Internatsionalizatsiia yak skladova diialnosti universytetu ta yii rol u suchasnii dynamitsi vyshchoi osvity [Internationalization as a component of the university activity and its role in the current higher education dynamics]. *Ukrainian Educational Journal*, 4, 34–44. <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2020-4-34-44>
- Kupchyk L. Ye., Litvinchuk A. T. (2022). Anhliiska mova yak zasib vykladannia u vyshchii shkoli: yevropeiskyi kontekst [English as a medium of instruction in higher education: The European context]. *Youth & Market*, 9–10(207–208), 119–122. <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2022.271021>
- Slipenko V.O. (2023). Osoblyvosti movnoi osvitnoi polityky krain Yevropeiskoho Soiuzu [Peculiarities of the language educational policy of the European Union countries]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Seriia: «Pedahohika. Sotsialna robota»*, 1 (52), 202–205. <https://doi.org/10.24144/2524-0609.2023.52.202-205>
- Snitovska, O. (2024). Poniattia «internatsionalizatsiia vyshchoi osvity» v naukovopedahohichnomu dyskursi [The concept of “internationalization of higher education” in scientific and pedagogical discourse]. *Human Studies. Series of Pedagogy*, 18(50), 81–89. <https://doi.org/10.24919/2413-2039.18/50.11>
- Bonacina-Pugh, F., Barakos, E. & Chen, Q. (2022). Language policy in the internationalisation of Higher Education in anglophone countries: The interplay between language policy as ‘text’, ‘discourse’ and ‘practice’. *Applied Linguistics Review*, 13(6), 1103–1125. <https://doi.org/10.1515/applirev-2019-0148>
- Broggini, S., & Costa, F. (2017). A survey of English-medium instruction in Italian higher education: An updated perspective from 2012 to 2015. *Journal of Immersion and Content-Based Language Education*, 5, 238–64. <https://doi.org/10.1075/jicb.5.2.04bro>
- de Wit, H., Hunter, F., Howard, L., & Egron-Polak, E. (eds.) (2015). *Internationalisation of higher education*. Brussels: Directorate-General for Internal Policies. European Parliament. [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2015/540370/IPOL_STU\(2015\)540370_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2015/540370/IPOL_STU(2015)540370_EN.pdf)
- European Union. (2016). *Consolidated versions of the Treaty on European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union Protocols Annexes to the Treaty on the Functioning of the European Union Declarations annexed to the Final Act of the Intergovernmental Conference which adopted the Treaty of Lisbon, signed on 13 December 2007 Tables of equivalences*. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:12016ME/TXT>
- European Union. (2019). *Council Recommendation of 22 May 2019 on a comprehensive approach to the teaching and learning of languages*. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=oj:JOC_2019_189_R_0003
- Gerritsen, M. (2024). English in Dutch-speaking Europe: Features, competence, domains and status. *World Englishes*, 43(2), 284–300. <https://doi.org/10.1111/weng.12648>
- Kjellgren, B., Corino, E., & Szabó, T. P. (2025). Multilingualism, multiculturalism and global competence in European higher education: Introducing the Terms of Reference for a new topical group within FOREU4ALL. *European Journal of Language Policy*, 17(2), 345–357. <https://doi.org/10.3828/ejlp.2025.18>
- Knight, J. (2004). Internationalization remodelled: Definition, approaches, and rationales. *Journal of Studies in International Education*, 8 (1), 5-31. <https://doi.org/10.1177/1028315303260832>

Pradita, I., & Arimi, S. (2025). Language policy and linguistic landscapes in the internationalization of a non-Anglophone university. *Journal of Applied Research in Higher Education*, 17(5), 2051–2064. <https://doi.org/10.1108/JARHE-11-2023-0510>

Rumbley, L. E., Altbach, P. G., & Reisberg, L. (2012). Internationalization within the Higher Education Context. In D. K. Deardorff, H. De Wit, J. D. Heyl, & T. Adams (Eds.), *The SAGE Handbook of International Higher Education* (pp. 3–26). SAGE Publications, Inc. <https://doi.org/10.4135/9781452218397.n1>

Villares, R. (2019). The role of language policy documents in the internationalisation of multilingual higher education: An exploratory corpus-based study. *Languages*, 4(3), 56. <https://doi.org/10.3390/languages4030056>

Wingrove, P., Zuaro, B., Yuksel, D., Nao, M., & Hultgren, A. K. (2025). English-medium instruction in European higher education: Measurement validity and the state of play in 2023/2024. *Applied Linguistics*, amaf020. <https://doi.org/10.1093/applin/amaf020>

Larysa KUPCHYK,

PhD in Education, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Foreign Languages,
National University of Water and Environmental Engineering,
11 Soborna st., 3028, Rivne, Ukraine

<https://orcid.org/0000-0002-8544-0931>
l.y.kupchyk@nuwm.edu.ua

Alona LITVINCHUK,

PhD in Education, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Foreign Languages,
National University of Water and Environmental Engineering,
11 Soborna st., 3028, Rivne, Ukraine

<https://orcid.org/0000-0002-0794-5379>
a.t.litvinchuk@nuwm.edu.ua

LANGUAGE POLICY OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS IN THE EUROPEAN UNION AS A TOOL FOR INTERNATIONALIZATION

Abstract. The article analyzes the language policy of higher education institutions (HEIs) in the European Union (EU) within the context of internationalization processes, understood as the integration of international, intercultural, and global dimensions into the goals, functions, and delivery of educational services. The methodological framework of the study is based on the concepts of J. Knight, H. de Wit, and R. Villares, as well as on EU legal and policy documents. The article employs methods of systemic, comparative, and discourse analysis to identify the interrelation between language policy, internationalization, and the quality of higher education. It is established that language policy serves as a key instrument for implementing internationalization strategies, as it defines the languages of instruction, communication, administration, international programs, and the provision of language support for participants in the educational process. The analysis of EU countries' experience (Spain, the Netherlands, and Italy) demonstrates that the development of English-medium programs, policies supporting multilingualism, and the formation of linguistic competence among staff and students are the main directions of university language policies. At the same time, attention is drawn to the risks associated with the dominance of the English language, which may lead to the marginalization of national languages and the loss of cultural specificity. The paper outlines the main functions of language policy: ensuring access to education for international students, supporting mobility and international cooperation, shaping the university's image as a globally oriented institution, and promoting multilingualism and intercultural interaction. It is shown that effective language policy enhances the competitiveness of HEIs, improves the quality of teaching and research, expands opportunities for academic mobility, and fosters inclusion. The conclusions emphasize that a successful language policy of EU higher education institutions should balance global and local values, ensuring equilibrium between internationalization and the preservation of national linguistic identity. It should be integrated into universities' strategic documents, supported by appropriate resources, language assistance, and systematic monitoring of outcomes. Language policy is thus viewed not merely as a regulatory tool but as a catalyst for global openness, academic excellence, and sustainable institutional development.

Keywords: English-medium instruction, multilingualism, European Union, internationalization of higher education, language policy, university strategy.

Стаття надійшла до редакції: 10.09.2025.

Прийнято до друку: 29.11.2025.